

swedsec

Informationsgivare 2024

KUNSKAPSKRAV FÖR LICENSIERINGSTEST - ÄNDRINGSMARKERAD

2024-01-01

Innehåll

Inledning	2
Bakgrund.....	2
Målgrupp.....	2
Kunskapskravens uppbyggnad och funktion.....	2
Ändringar av kunskapskraven.....	2
Kunskapskravens utformning.....	3
Testets utformning.....	3
Kognitiva nivåer, vikt och storlek.....	3
Delområde 1 - Produkter och hantering av kundens affärer	4
Finansmarknadens funktion och aktörer.....	4
Bankverksamhet och banksparande.....	4
Ränterelaterade instrument.....	5
Aktier och aktierelaterade instrument.....	5
Strukturerade placeringar.....	6
Fonder.....	6
Delområde 2 - Ekonomi	8
Makroekonomisk analys.....	8
Risk och avkastning.....	8
Grunderna i portföljläran.....	9
Utvärdering av portföljer och fonder.....	9
Delområde 3 - Etik och regelverk	10
Rådgivning och informationsgivning.....	10
Grundläggande etik på värdepappersmarknaden.....	11
Finansinspektionen och Swedsec.....	11
Information till kund vid tillhandahållande av investeringstjänster.....	11
Intressekonflikter och incitament.....	12
Penningtvätt och finansiering av terrorism.....	12
Marknadsmissbruk.....	13
Famijlerätt.....	13
Skattefrågor.....	13
Sekretess.....	14
Klagomålshantering.....	14
Insättningsgaranti och investerarskydd.....	14
Dataskyddsförordningen.....	15

Inledning

Bakgrund

Licensieringstest för informationsgivare har tagits fram för att uppfylla de kunskapskrav som ställs på personer som ger information om finansiella instrument, investeringstjänster eller sidotjänster utan att ge investeringsrådgivning i Finansinspektionens (FI) föreskrifter FFFS 2017:2.

Många av de s k informationsgivarna har redan Swedsec-licens, eftersom de ingår i den krets som enligt Swedsecs regelverk ägnar sig åt licenspliktig verksamhet, t ex portföljförvaltare, analytiker och mäklare. Andra, såsom personal inom kassa/kundtjänst, på kundcenter, telefonbanker och vissa företagsrådgivare, som inte arbetar med rådgivning, kanske inte har Swedsec-licens. Dessa personer kan genomföra något av Swedsecs befintliga licensieringstester och även bli licenshavare, dock kan dessa tester uppfattas som alltför omfattande då kunskapskraven är både bredare och djupare än kunskapskraven i FI:s föreskrifter. Därför har det uttryckts önskemål från branschen om att Swedsec ska tillhandahålla ett licensieringstest för informationsgivare baserat på FI:s kunskapskrav.

Licensieringstest för informationsgivare har tagits fram för att uppfylla de kunskapskrav som ställs på personer som ger information om finansiella instrument, investeringstjänster eller sidotjänster utan att ge investeringsrådgivning enligt kap 4 c § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Målgrupp

Målgruppen för detta test är personal som arbetar med informationsgivning till icke-professionella kunder och som inte redan har avlagt kunskapstest och har licens, t ex personal inom kassa/kundtjänst, på kundcenter, telefonbanker etc. Kunskapskraven omfattar endast informationsgivning. Personal som arbetar med investeringsrådgivning eller försäkringsdistribution ska i stället genomföra Swedsecs licensieringstest för rådgivare.

Kunskapskraven utgör en grundnivå av kunskap som personer i målgruppen ska ha, oavsett arbetsuppgifter och roll. En anställds funktion och roll kan medföra att den anställda behöver fördjupade eller ytterligare kunskaper utöver de som omfattas av dessa kunskapskrav. Det är det anslutna företagets ansvar att bedöma vad som är tillräckligt utifrån den anställdas arbetsuppgifter.

Kunskapskravens uppbyggnad och funktion

Kunskapskraven är uppdelade i delområden (faktaområden), i underrubriker och i mätpunkter. En mätpunkt specificerar vad licenshavaren förväntas kunna inom ett relativt begränsat kunskapsområde. Varje uppgift som ingår i licensieringstestet är kopplad direkt till en mätpunkt i detta dokument.

Kunskapskraven ska fungera som stöd vid utformning av utbildningar och som underlag vid uppgiftskonstruktion. De ska dessutom ge överblick över vad som förväntas av en licenshavare. Det är varje utbildningsanordnarens uppgift att tolka kunskapskraven samt skapa en relevant och pedagogisk utbildning.

Ändringar av kunskapskraven

De gällande kunskapskraven finns på www.Swedsec.se. En översyn görs årligen och vid behov. Ändringar av kunskapskraven publiceras på www.Swedsec.se. Det är utbildningsanordnarnas och testtagarnas ansvar att uppdatera sig med den senaste versionen.

Kunskapskravens utformning

De tre delområden som ingår i licensieringstest för informationsgivare är:

- Produkter och hantering av kundens affärer
- Ekonomi
- Etik och regelverk

Delområdet etik och regelverk innefattar dels kunskaper om de regler som gäller för verksamheten, dels etiska frågeställningar som integritet, respektavstånd till det otillåtna och ställningstaganden till vad som kan vara lämpligt. Till skillnad från regelverksområdet lämpar sig etikområdet inte i alla delar för ett kunskapstest baserat på flervalsfrågor. Som komplement till testet kommer därför normalt den årliga kunskapsuppdateringen varje år innehålla ett eller flera etikfall där licenshavaren får möjlighet att diskutera och ta ställning till etiska frågor och dilemman där det inte alltid finns något givet rätt eller fel svar.

Testets utformning

I licensieringstest för informationsgivare finns 60 ordinarie uppgifter. Alla ordinarie uppgifter har genomgått en noggrann kvalitetskontroll i form av fakta-, kvalitets- och språkgranskning. Uppgifterna har dessutom utprovats och analyserats med statistiska metoder. Utprovningsen sker genom att fem (5) ännu inte godkända uppgifter ingår i testet utan att påverka resultatet. De svar som testtagarna lämnar på dessa uppgifter lagras för statistisk analys och efter noggrann prövning kan de därefter ingå i test som ordinarie frågor. Det framgår inte i testet vilka uppgifter som är ordinarie och vilka som utprovats. Totalt besvarar testtagaren 65 uppgifter varav 60 avgör testtagarens resultat. För att godkännas på licensieringstestet måste en testtagare ha minst 70 procent rätt totalt.

Kognitiva nivåer, vikt och storlek

De kognitiva nivåerna syftar till att beskriva vilken grad av komplexitet uppgifterna har.

Nivå	Förklaring
Känna till (K)	Testtagaren ska känna till och komma ihåg begrepp, definitioner och faktauppgifter.
Förstå (F)	Testtagaren ska förstå och kunna förklara olika samband och sammanhang.
Tillämpa (T)	Testtagaren ska kunna använda t ex formler, regler, lagar och metoder.

Varje mätpunkt har en markering som definierar på vilken kognitiv nivå testtagaren ska ha den aktuella kunskapen. Nivån markeras med den första bokstaven i nivåns namn: K, F eller T. De kognitiva nivåerna hänger ihop och bygger på varandra. Om mätpunkten t ex avser den kognitiva nivån Tillämpa förutsätts alltså att om licenshavaren kan tillämpa en kunskap så ska han/hon också förstå och kunna förklara den och känna till den. Om fler än en kognitiv nivå markeras innebär det att mätpunkten innehåller delar som ligger på olika kognitiva nivåer.

I matriserna för varje mätpunkt anges mätpunktens storlek och vikt. En stor mätpunkt har mer omfattande kunskapskrav, vilket medför att licensieringstestet sannolikt innehåller fler frågor på det ämnet än från en liten mätpunkt. En mätpunkt kan antingen ha vikt 1 eller 2, där vikt 2 anger högst vikt, vilket också påverkar antalet frågor på licensieringstestet.

Delområde 1 – Produkter och hantering av kundens affärer

Delområde 1 omfattar kunskap om olika sparformer, finansiella instrument och kapitalförvaltning i ett brett perspektiv. I praktiken innebär det grundläggande kunskap om flertalet finansiella instrument och de vanligaste sparformerna för icke-professionella kunder. Delområdet omfattar även kunskap om handel och administration av kunders finansiella instrument i ett brett perspektiv.

Finansmarknadens funktion och aktörer

Aktörerna och deras funktion på retailmarknaden

Licenshavaren ska förstå vilka funktioner banker, fondbolag, försäkringsföretag och värdepappersföretag har för icke professionella kunders sparande och pensioner.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Aktörerna och deras funktion på retailmarknaden	1	Litet	F

Bankverksamhet och banksparande

Bankverksamhet och banksparande

Licenshavaren ska förstå de olika ränteberäkningsmetoder som tillämpas på banksparande, vad som påverkar bankräntan samt vilken risk ett banksparande innebär. Vidare ska licenshavaren förstå grundläggande begrepp som berör bankverksamhet och banksparande.

Förvar av värdepapper och fonder

Licenshavaren ska känna till vilka de vanliga typerna av förvar för värdepapper är och hur de fungerar. Vidare ska licenshavaren förstå vilka typer av värdepapper som kan förvaras i vilka förvar, skillnaderna mellan de olika förvarerna i form av skatteregler, eventuella kostnader, vem som får ha ett Investeringsparkonto (ISK) och vilka värdepapper som kan vara lämpliga att förvara i respektive förvar. De förvar som avses är:

- Värdepapperskonto (VP-konto)
- Investeringsparkonto (ISK)
- fondkonto
- depå
- kapitalförsäkring

Beträffande förvar av aktier ska licenshavaren känna till vad respektive typ av förvar innebär i fråga om rätten att delta på bolagsstämma samt hur en anmälan till bolagsstämma praktiskt går till vid innehav på VP-konto, ISK och depå.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Bankverksamhet och banksparande	2	Stort	F
Förvar av värdepapper och fonder	2	Stort	K F

Ränterelaterade instrument

Penningmarknadsinstrument

Licenshavaren ska förstå de vanligaste penningmarknadsinstrumenten såsom statsskuldväxlar och olika typer av räntecertifikat som erbjuds.

Obligationer

Licenshavaren ska förstå vad en obligation är, vad som är syftet med att ge ut en obligation, vilka rättigheter samt möjligheter och risker som är förknippade med ett obligationsinnehav. [Licenshavaren ska känna till vad som kännetecknar gröna, sociala och hållbarhetsobligationer samt hur de skiljer sig från traditionella obligationer.](#)

[Licenshavaren ska förstå hållbara obligationers syfte, känna till vad som kännetecknar gröna, sociala och hållbarhetsobligationer samt hur de skiljer sig från traditionella obligationer.](#)

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Penningmarknadsinstrument	2	Litet	F
Obligationer	2	Litet Stort	K F

Aktier och aktierelaterade instrument

Aktier

Licenshavaren ska förstå vad en aktie är, vilka rättigheter som ett aktieäggande innebär samt de risker och möjligheter som är förknippade med aktieäggande.

Anmälnings- och teckningsrutiner vid emissioner

Licenshavaren ska kunna tillämpa vad som gäller i samband med nyemissioner och vilka moment som måste iaktas för att kunna tillvarata kundens intressen i dessa situationer.

Handel på aktiemarknaden

Licenshavaren ska känna till hur handeln i noterade aktier går till, dvs att all handel med aktier, enligt huvudregeln, ska ske på en marknadsplats eller genom en sk systematisk internhandlare, att marknadsplatserna ställer krav dels på bolagens informationsgivning m m genom ett noteringsavtal, dels på handelsdeltagarnas handel genom sk handelsregler samt att marknadsplatserna övervakar handeln och bolagens informationsgivning. Licenshavaren ska känna till hur kraven rörande notering och prospekt skiljer sig beroende på om ett bolag är noterat på en svensk reglerad marknad eller en svensk MTF-plattform.

Regler för orderutförande

Licenshavaren ska förstå vad principen om bästa orderutförande innebär såväl när det gäller institutets skyldigheter som när det gäller den praktiska hanteringen gentemot kunden.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Aktier	2	Litet	F
Anmälnings- och teckningsrutiner vid emissioner	2	Litet	T
Handel på aktiemarknaden	2	Stort	K
Regler för orderutförande	2	Litet	F

Strukturerade placeringar

Strukturerade placeringar

Licenshavaren ska känna till de vanligaste typerna av strukturerade placeringar (kapitalskyddade och icke kapital-skyddade) samt vilka risker som är förenade med dessa, särskilt avseende emittentrisk och likviditetsrisk. Licens-havaren ska förstå vilken betydelse avgifter, arrangörskostnader och courtagekostnader har för placeringen och dess avkastning. Licenshavaren ska även förstå varför en strukturerad placering är att betrakta som en komplicerad produkt och känna till vilka särskilda krav som ställs vid tillhandahållandet av sådana produkter.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Strukturerade placeringar	2	Stort	K	F

Fonder

Aktiefonder

Licenshavaren ska förstå aktiefonders konstruktion, villkor och risker. ~~Licenshavaren ska också förstå under vilka förutsättningar det är lämpligt för en kund att placera i aktiefonder.~~

Räntefonder

Licenshavaren ska förstå olika typer av räntefonders konstruktion, villkor och risker. ~~Licenshavaren ska också förstå under vilka förutsättningar det är lämpligt för en kund att placera i räntefonder.~~

~~Licenshavaren ska förstå vilka olika typer av räntefonder som finns samt hur deras avkastningspotential och risk påverkas utifrån kreditrisk och löptid på innehaven. samt förstå deras konstruktion, villkor och risker.~~

Blandfonder och generationsfonder

Licenshavaren ska förstå olika typer av blandfonders konstruktion, villkor och risker. Licenshavaren ska också förstå under vilka förutsättningar det är lämpligt för en kund att placera i blandfonder. Vidare ska licenshavaren förstå s k generationsfonders konstruktion, villkor och risker ~~samt under vilka förutsättningar det är lämpligt för en kund att placera i generationsfonder.~~

Börshandlade fonder (ETF) och indexfonder

Licenshavaren ska förstå börshandlade fonders (ETF) och indexfonders uppbyggnad och handelssätt.

Fondavgifter

Licenshavaren ska förstå olika avgiftsbegrepp förknippade med fonder, t ex årlig avgift och förvaltningsavgift, samt hur eventuella prestationsbaserade avgifter beräknas. Licenshavaren ska även förstå hur det s k Norman-beloppet fastställs. Licenshavaren ska förstå hur avgifterna påverkar avkastningen över tid och att avgiften alltid är bort-dragen när avkastningen visas.

Praktisk hantering av fonder och fondhandel

Licenshavaren ska förstå och kunna förklara hur en fonds NAV (Net Asset Value), dvs andelsvärde, beräknas. Licenshavaren ska även förstå och kunna förklara informationen kring en fonds handelsinformation, dvs vad stopptid, affärsdag, köp respektive sälj innebär i praktiken samt när köp respektive försäljning syns på kundens konto.

Information om hållbarhet i fonder

~~Licenshavaren ska känna till var man kan hitta information om hur hållbarhetsarbetet i fondförvaltningen bedrivs, t ex på fondbolagens hemsida, i fondernas informationsbroschyrer, genom Hållbarhetsprofilen eller via tjänste-leverantör såsom Morningstar.~~

~~Licenshavaren ska känna till disclosureförordningen (SFDR), dess syfte och vilka typer av finansiella produkter och tjänster som omfattas. Licenshavaren ska känna till disclosureförordningens definition av finansiella produkter som 1. främjar miljörelaterade eller sociala egenskaper enligt artikel 8 (s k ljusgröna) eller 2. har hållbar investering som~~

~~mål enligt artikel 9 (s k mörkgröna), samt att kraven avseende kundinformation skiljer sig mellan de olika kategorierna av fonder.~~

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Aktiefonder	2	Stort	F
Räntefonder	2	Stort	F
Blandfonder och generationsfonder	2	Stort	F
Börshandlade fonder (ETF) och indexfonder	1	Litet	F
Fondavgifter	2	Stort	F
Praktisk hantering av fonder och fondhandel	2	Stort	F
Information om hållbarhet i fonder	2	Litet	K

Information om hållbarhet i fonder och försäkringsbaserade investeringsprodukter ("IBIPs")

Information om hållbarhet i fonder och IBIPs

Licenshavaren ska känna till var man kan hitta information om hur hållbarhetsarbete i fondförvaltning bedrivs samt hur hållbarhetsrisker i fonder och IBIPs är integrerade, t ex på bolagens hemsida, i produkternas informationsbroschyrer, genom Hållbarhetsprofilen eller via tjänsteleverantörer såsom Morningstar. Licenshavaren ska även känna till att utfallet av fondförvaltningens hållbarhetsarbete redovisas i fondernas årsrapporter.

Licenshavaren ska känna till Disclosureförordningen (SFDR), dess syfte och vilka typer av finansiella produkter och tjänster som omfattas. ~~Licenshavaren ska disclosureförordningens definition av finansiella produkter som 1. främjar miljörelaterade eller sociala egenskaper enligt artikel 8 eller 2. har hållbar investering som mål enligt artikel 9 samt att kraven avseende kundinformation skiljer sig mellan de olika kategorierna av produkter.~~ Licenshavaren ska också känna till vilka typer av bolag och branscher som omfattas enligt taxonomiförordningen.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
<u>Information om hållbarhet i fonder och IBIPs</u>	<u>2</u>	<u>Stort</u>	<u>K</u> <u>F</u>

Delområde 2 – Ekonomi

Delområde 2 fokuserar på grunderna i portföljläran, begreppen förväntad avkastning och risk samt en förståelse för diversifieringens möjligheter och begränsningar. En viss kunskap om makroekonomiska begrepp och samband är också nödvändig för förståelse för avkastning och risk för olika placeringsalternativ.

Makroekonomisk analys

Grundläggande begrepp

Licenshavaren ska känna till definitionen av de makroekonomiska måtten bruttonationalprodukt, konsumtion, offentliga utgifter, investeringar, bytesbalans samt inflation.

Ekonomisk tillväxt, konjunkturcykler och inflation

Licenshavaren ska förstå vad som menas med makroekonomisk tillväxt och konjunkturcykler. Licenshavaren ska förstå vad som normalt sett kännetecknar en ekonomi som befinner sig i högkonjunktur respektive lågkonjunktur avseende tillväxttakt i BNP och inflationstakt. Licenshavaren ska förstå vad som menas med stabiliseringspolitiska åtgärder, och vilka syften sådana åtgärder har.

Penningpolitik och centralbanker

Licenshavaren ska förstå vad som menas med penningpolitiska åtgärder och känna till de instrument som en centralbank har till sitt förfogande för att bedriva aktiv penningpolitik. Licenshavaren ska förstå hur penningpolitiska åtgärder påverkar den makroekonomiska utvecklingen. Licenshavaren ska känna till de penningpolitiska mål som den svenska Riksbanken har.

Finanspolitik

Licenshavaren ska förstå vad som menas med finanspolitiska åtgärder.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Grundläggande begrepp	2	Litet	K	
Ekonomisk tillväxt, konjunkturcykler och inflation	2	Stort		F
Penningpolitik och centralbanker	2	Stort	K	F
Finanspolitik	2	Stort		F

Risk och avkastning

Avkastningens komponenter

Licenshavaren ska känna till hur totalavkastningen på en finansiell tillgång kan delas upp i delkomponenterna kursvinst/kursförlust och direktavkastning.

Spridningsmått

Licenshavaren ska förstå begreppen varians och standardavvikelse och hur dessa mått kan användas för att kvantifiera begreppet risk.

Förväntad avkastning, realiserad avkastning och risk

Licenshavaren ska förstå begreppet förväntad avkastning, skillnaden mellan förväntad avkastning och realiserad avkastning samt på vilket sätt denna skillnad speglar begreppet risk.

Marknadsrisk

Licenshavaren ska känna till definitionen av begreppet marknadsrisk och dess olika komponenter kursrisk, ränterisk, återinvesteringsrisk och valutarisk. Licenshavaren ska även på ett generellt plan förstå hur dessa olika typer av risker kan komma att påverka kundens placeringar.

Andra typer av risker

Licenshavaren ska känna till definitionerna av begreppen kreditrisk, likviditetsrisk och operativ risk. Licenshavaren ska även på ett generellt plan förstå hur dessa olika typer av risker kan komma att påverka kundens placeringar.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Avkastningens komponenter	2	Litet	K	
Spridningsmått	2	Litet		F
Förväntad avkastning, realiserad avkastning och risk	2	Litet		F
Marknadsrisk	2	Stort	K	F
Andra typer av risker	2	Stort	K	F

Grunderna i portföljläran

2.4.2 Diversifiering och riskspridning

Licenshavaren ska förstå på vilket sätt diversifiering över tillgångsslag och/eller geografiska marknader kan minska den totala risken i en portfölj. Licenshavaren ska också förstå gränserna för riskminskning via diversifiering.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Diversifiering och riskspridning	2	Stort		F

Utvärdering av portföljer och fonder

Jämförelseindex och aktiv risk

Licenshavaren ska känna till skillnaden mellan ett prisindex och ett avkastningsindex samt de vanligaste typerna av jämförelseindex som används på aktiemarknaden respektive räntemarknaden. I detta sammanhang ska licenshavaren även känna till begreppet aktiv risk. Licenshavaren ska slutligen känna till ~~de vanligaste hållbarhetsinriktade aktieindexen, och särskilt förstå vad ESG-index innebär vad gäller placeringsinriktningen. Vanligt förekommande hållbarhetsindex~~ och förstå vilka restriktioner det innebär för en fond som följer dessa index.

Rating av fonder

Licenshavaren ska känna till Morningstars rating av fonder och förstå hur ratingklasserna är indelade.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Jämförelseindex och aktiv risk	2	Litet	K	F
Rating av fonder	2	Litet	K	F

Delområde 3 - Etik och regelverk

Delområde 3 omfattar kunskap om grundläggande regler som berör värdepappersmarknaden-finansmarknaden som en licenshavare behöver ha som referensram i sitt arbete. Avsnitten inom området är relativt fristående från varandra. Gemensamt för många avsnitt är dock att de i ett bredare perspektiv syftar till att bevara sundheten på och allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden-finansmarknaden. Området innehåller även regler om beskattning och familjerätt.

Rådgivning och informationsgivning

Begreppen investeringsrådgivning och informationsgivning

Licenshavaren ska förstå skillnaden mellan investeringsrådgivning och informationsgivning, som generella råd eller marknadsföring.

Passandebedömningar

Licenshavaren ska kunna tillämpa reglerna om sk passandebedömning, dvs veta när en passandebedömning krävs och vad den består av inklusive om när en finansiell produkt ett finansiellt instrument ska eller kan betraktas som okomplicerad^{dt}.

Kundkategorier

Licenshavaren ska förstå

- de olika kundkategorierna i lagen om värdepappersmarknaden samt
- vilken betydelse kundkategorisering har för rådgivning, passandebedömning och information till kunderna.

Försäkringsdistribution

Licenshavaren ska känna till vad försäkringsdistribution är, dvs verksamhet som består i att ge råd om eller föreslå försäkringsavtal eller utföra annat förberedande arbete innan försäkringsavtal ingås, att ingå försäkringsavtal eller bistå vid förvaltningen och fullgörandet av sådana avtal (t ex bistå vid omplaceringar inom ramen för en försäkring).

Investeringsbedrägerier

Licenshavaren ska känna till de vedertagna varningssignalerna på investeringsbedrägerier och var kunden kan få mer information om investeringsbedrägerier. Licenshavaren ska även förstå hur man ska agera vid misstanke om att en kund har fått eller har accepterat ett erbjudande som kan misstänkas utgöra investeringsbedrägeri.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Begreppen investeringsrådgivning och informationsgivning	2	Litet	F
Passandebedömningar	2	Litet	T
Kundkategorier	2	Litet	F
Försäkringsdistribution	2	Litet	K
Investeringsbedrägerier	2	Litet	K F

Grundläggande etikregler på värdepappersmarknaden finansmarknaden

Grundläggande etiska riktlinjer och whistleblowing

Licenshavaren ska förstå följande delar av Svensk Värdepappersmarknads Vägledning till etiska riktlinjer i värdepappersinstitut (211130): innebörden av ett etiskt förhållningssätt och av att agera efter en etisk måttstock, begreppen otillbörliga transaktioner och jäv och hur bisysslor och annan sidoverksamhet ska hanteras. ~~Licenshavaren ska också förstå regelverket rörande whistleblowing.~~

Visselblåsning

Licenshavaren ska förstå reglerna i den s k visselblåsarlagen (SFS 2021:890) och vilka verksamheter som omfattas av lagen. Licenshavaren bör särskilt förstå att:

- Lagen ger skydd vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram.
- Skyddet utgörs framför allt av ansvarsfrihet för visselblåsaren och förbud mot hindrande åtgärder och repressalier.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Grundläggande etiska riktlinjer och whistleblowing	2	Stort Litet	K F
Visselblåsning	2	Litet	F

Finansinspektionen och Swedsec

Finansinspektionen

Licenshavaren ska känna till Finansinspektionens uppdrag och sanktionsmöjligheter.

Swedsecs regelverk

Licenshavaren ska förstå vilka företag och personer som omfattas av Swedsecs regelverk och vilka rättigheter och skyldigheter regelverket medför för de anslutna företagen och licenshavarna, vilka disciplinåtgärder, som kan vidtas mot licenshavare och anslutna företag.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Finansinspektionen	2	Litet	K
Swedsecs regelverk	2	Litet	F

Information till kund vid tillhandahållande av investeringstjänster

Information till kund vid tillhandahållande av investeringstjänster, oavsett produkt

Licenshavaren ska förstå de viktigaste reglerna om den information som ett institut ska tillhandahålla en kund innan en investeringstjänst utförs, exempelvis

- beskrivning av de aktuella ~~finansiella instrumenten~~ investeringsalternativen och de risker som är förknippade med dessa, inklusive relevanta prospekt, faktablad och hållbarhetsrelaterad förköpsinformation.
- information om institutets priser och avgifter samt
- information om institutets riktlinjer för bästa utförande av order och för intressekonflikter.

Information om kostnader och avgifter

Licenshavaren ska känna till kraven på att informera kunden om kostnader och avgifter som är förknippade med investeringstjänster, sidotjänster och investeringar. Licenshavaren ska känna till att informationen ska lämnas

innan en tjänst tillhandahålls till kunden och därefter regelbundet, minst årligen. Licenshavaren ska också känna till att informationen ska utformas så att kunden kan förstå den totala kostnaden och hur den påverkar avkastningen.

Faktablad

Licenshavaren ska känna till de övergripande reglerna som gäller faktablad för fonder och PRIIP (packaged retail investment and insurance-based investment products) och vilka typer av kunder och produkter som omfattas av regelverket. Licenshavaren ska vidare känna till vilken information som ska framgå i faktabladen. Licenshavaren ska även förstå skillnaden mellan faktablad, marknadsföringsmaterial, produktblad och annan information som tas fram för produkten. Vidare ska licenshavaren förstå hur och när olika typer av information ska presenteras för kunden.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Information till kund vid tillhandahållande av investeringstjänster	2	Litet	F	
Information om kostnader och avgifter	2	Litet	K	
Faktablad	2	Stort	K	F

Intressekonflikter och incitament

Intressekonflikter

Licenshavaren ska kunna tillämpa reglerna om att värdepappersinstitut-finansiella institut ska ta tillvara sina kunders intressen och de viktigaste reglerna om hantering av intressekonflikter. Licenshavaren ska förstå de viktigaste situationerna då intressekonflikter uppkommer.

Incitament

Licenshavaren ska känna till när ett värdepappersinstitut-finansiellt institut får betala eller ta emot tredjeparts-ersättningar/incitament och vad som krävs för att det ska vara tillåtet.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Intressekonflikter	2	Stort	F	T
Incitament	2	Litet	K	

Penningtvätt och finansiering av terrorism

Kundkännedom m m

Tillräcklig kunskap om kunderna är en grundläggande förutsättning för företagets möjligheter att försvåra och förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och för att kunna rapportera misstänkta aktiviteter och transaktioner.

Licenshavaren ska kunna tillämpa de åtgärder som ska vidtas för kundkännedom, dvs vilka uppgifter om kunden som ska hämtas in (inklusive identifiering, verklig huvudman och affärsförbindelsens syfte och art).

Licenshavaren ska förstå

- vilka situationer som kräver att åtgärder för kundkännedom vidtas,
- i vilka situationer förenklade respektive skärpta åtgärder för kundkännedom kan/ska vidtas,
- konsekvenserna av att inte uppnå tillräcklig kännedom om kunden,
- skyldigheten att granska transaktioner och rapportera misstänkta transaktioner till Finanspolisen samt
- syftet med reglerna om penningtvätt.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Kundkännedom m m	2	Stort	F	T

Marknadssmissbruk

Marknadssmissbruksbrotten och rapporteringsskyldigheten

Licenshavaren ska förstå huvuddragen i definitionerna av insiderinformation och marknadsmanipulation och i förbudet mot marknadssmissbruk, jfr den s k marknadssmissbruksförordningen (EU nr 596/2014, se artiklarna 7-10, 12, 14 och 15) samt i 2 och 3 kap i lagen (2016:1307) om straff för marknadssmissbruk på värdepappersmarknaden.

Licenshavaren ska känna till huvuddragen i definitionen av insiderinformation i artikel 7 i marknadssmissbruksförordningen och huvuddragen i förbudet mot insiderbrott, obehörigt röjande av insiderinformation och marknadsmanipulation i 2 kap lagen (2016:1307) om straff för marknadssmissbruk på värdepappersmarknaden. Licenshavaren ska förstå innebörden av rapporteringsskyldigheten i artikel 16 i marknadssmissbruksförordningen.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Marknadssmissbruksbrotten och rapporteringsskyldigheten	2	Stort	K	F

Familjerätt

Fullmakt och behörighet

Licenshavaren ska kunna tillämpa grundläggande regler om fullmakter, dvs vem som är fullmaktsgivare och vem som är fullmaktshavare, vad som krävs för att en fullmakt ska bli giltig, på vilka sätt en fullmakt kan lämnas, hur en fullmakt upphör eller återkallas samt skillnaden mellan behörighet och befogenhet.

Licenshavaren ska förstå vad en framtidsfullmakt är, vilka formkrav som gäller för en framtidsfullmakt, vad den kan omfatta samt när den träder ikraft och när den kan återkallas. Licenshavaren ska förstå vad anhörigs behörighet innebär.

Ställföreträdare för omyndiga och andra

Licenshavaren ska förstå vem som företräder ett omyndigt barn och vilka begränsningar som finns i föräldrars rätt att placera i finansiella instrument för barns räkning, t ex beloppsgränser och överförmyndarens roll. Licenshavaren ska känna till vad en anhörig har rätt att utföra eller ej med stöd av reglerna om anhörigs rätt att rätts-handla utan fullmakt. Vidare ska licenshavaren förstå reglerna som gäller om en vuxen person har en legal ställföreträdare utsedd och vilka begränsningar som finns för den legala ställföreträdaren bl a vid placeringar i finansiella instrument för den vuxna personen. Slutligen ska licenshavaren känna till vem som får företräda ett dödsbo.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Fullmakt och behörighet	2	Stort	F	T
Ställföreträdare för omyndiga och andra	2	Stor	K	F

Skattefrågor

Inkomst av kapital och regler för skatteberäkning

Licenshavaren ska kunna tillämpa reglerna vid beräkning av skatt avseende kapital för privatperson som beskattas i Sverige. Vidare ska licenshavaren förstå effekterna av hur skatten på inkomst på tjänst påverkas vid underskott av kapital, t ex i vilken mån kvittning kan ske mellan olika tillgångsslag.

Beskattning av direktspårade i aktier och fonder

Licenshavaren ska förstå reglerna för vinst- och förlustberäkning avseende aktier och fonder samt hur schablonintäkter för fonder beräknas och beskattas. Licenshavaren ska vidare förstå skillnaderna i beskattning när ett värdepapper är noterat respektive onoterat och vad som krävs för att det ska anses marknadsnoterat.

Beskattningsregler avseende investeringssparkonto (ISK)

Licenshavaren ska kunna tillämpa hur värdepapper beskattas inom ramen för investeringssparkonto samt hur schablonintäkter beräknas och beskattas. Licenshavaren ska vidare kunna tillämpa de regler som gäller vid överföring av värdepapper till ett investeringssparkonto och vid avslut av ett investeringssparkonto.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Inkomst av kapital och regler för skatteberäkning	2	Stort	F	T
Beskattning av direktspårade i aktier och fonder	2	Litet	F	
Beskattningsregler avseende investeringssparkonto (ISK)	2	Stort		T

Sekretess

Sekretess

Licenshavaren ska kunna tillämpa de regler om sekretess som gäller för anställda och uppdragstagare i finansiella företag.

- Licenshavaren ska känna till att den som obehörigen överträtt sekretessreglerna kan
- underkastas arbetsrättsliga sanktioner,
- bli dömd för sekretessbrott (dock ej anställda/arbetstagare i kreditinstitut) och
- underkastas sanktioner av Swedsec, om personen är licenshavare.

Licenshavaren ska känna till att det finansiella företaget kan

- bli skyldigt att betala skadestånd till kunden, och
- drabbas av sanktioner från Finansinspektionen.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Sekretess	2	Stort	K	F	T

Klagomålshantering

Klagomålshantering och reklamationer

Licenshavaren ska förstå hur klagomål ska hanteras i finansiella företag. Licenshavaren ska känna till de olika roller när det gäller handläggning av klagomål och information om praxis som Konsumenternas bank- och finansbyrå, Konsumenternas försäkringsbyrå, Allmänna reklamationsnämnden och allmänna domstolar har.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Klagomålshantering och reklamationer	2	Litet	K	F

Insättningsgaranti och investerarskydd

Insättningsgaranti och investerarskydd

Licenshavaren ska förstå när insättningsgarantin eller investerarskyddet träder in.

Licenshavaren ska känna till

- beloppsgränserna för insättningsgarantin och investerarskyddet,
- vilka konton/tillgångar som omfattas av skyddet,
- vilken separationsrätt en kund har för sina finansiella instrument (gäller investerarskyddet, endast övergripande kunskap krävs), samt
- vilken myndighet som hanterar insättningsgarantin och investerarskyddet.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Insättningsgaranti och investerarskydd	2	Stort	K	F

Dataskyddsförordningen

Dataskyddsförordningen (GDPR)

Licenshavaren ska känna till dataskyddsförordningen och syftet med den samt känna till de lagliga grunderna för personuppgiftsbehandling, vad som avses med känsliga personuppgifter och den registrerades rättigheter.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Dataskyddsförordningen, GDPR	2	Litet	K	